

TÜSİAD

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

MUHARREM YILMAZ'IN

SÜRDÜRÜLEBİLİR VE YENİLİKÇİ TARIM KONFERANSI

AÇILIŞ KONUŞMASI

4 Kasım 2013

İstanbul, Intercontinental Otel

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye
Ankara: İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankooffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

Sayın Müsteşarım, OECD BIAC'ın Saygıdeğer üyeleri, Değerli Kamu Kurumu Yöneticileri, Değerli Özel Sektör Temsilcileri, Sayın Konuklar ve Basın Mensupları, TÜSİAD Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Sürdürülebilir ve Yenilikçi Tarım konferansımıza hoş geldiniz.

Değerli Konuklar,

Sözlerime başlamadan önce, OECD üyesi ülkelerin iş dünyası örgütlerinin oluşturduğu Ekonomi ve Sanayi Danışma Komitesi BIAC'ın küresel iktisadi politikanın belirlenmesinde üstlendiği görevden dolayı memnuniyetimizi ve başarı dilekelerimizi belirtmek istiyorum. TÜSİAD Tarım Çalışma Grubu'nun faaliyetleri ve BIAC Tarım Çalışma Grubu Başkan Yardımcısı Sayın Metin AKMAN'ın değerli çalışmaları çerçevesinde, özellikle son yıllarda BIAC yönetiminde ve çalışma gruplarında daha fazla varlık göstererek Türk iş dünyasının her sektördeki görüşünün, küresel ekonomik politika yansımalarına özen gösteriyoruz. Bu çerçevede, Sayın AKMAN'a değerli çalışmalarından dolayı teşekkür eder, BIAC Tarım Politikaları Çalışma Grubunun bugün İstanbul'da gerçekleştirilmesinden ötürü duyduğumuz memnuniyeti de belirtmek isterim.

Değerli Konuklar,

Türkiye'de tarım sektörü, ekonomi içinde doğal olarak azalan payına rağmen, gıda güvenliği ve kırsal kalkınma açısından stratejik konumunu devam ettirmektedir. Ayrıca, su, enerji ve toprak kullanımına dayalı olması nedeniyle, sektörde sağlanacak iyileştirmelerin çevresel sürdürülebilirliğe ve sürdürülebilir kalkınmaya katkısı da özel öneme sahiptir.

İnsanların aktif ve sağlam bir yaşam sürdürebilmeleri için beslenme gereksinimi ve tercihlerine uygun yeterli, sağlıklı ve besleyici gıdaya her zaman ulaşabilmeleri, tarım sektörünü en önemli kılan unsurların başında gelmektedir.

Değerli Konuklar,

Gıda güvenliği ve güvenilirliği kavramlarında ulaşılan seviyeye de bu önemin gereği olarak bakıyoruz ve kavrayışımızı daha kritik bir düzeye ulaştırması gerektiğine inanıyoruz. Günümüzde, gıda güvenliği, gıda güvenilirliğinden ayrı değerlendirilmemektedir. Gıda güvenliği; "bulunabilirlik", "erişilebilirlik", "kalite ve güvenilirlik" ve bu konuların istikrarı olarak tanımlanmaktadır.

Küresel ölçekte ekili alanlar, meralar ve ormanlar; karasal alanların % 60'ını teşkil etmektedir ve bu alanlar tatlı su kullanımının % 70'ini kullanmaktadır. Bu çarpıcı rakamlar dikkate alındığında, tarım sektörünün sürdürülebilir kalkınmanın, çevresel sürdürülebilirlik ayağı ile ilişkisi açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu ilişki, iki yönlüdür: İklim değişikliği ile mücadele, tarım dışı, bir seri tercihin doğru yapılmasını gerektirir. Eğer bu tercihler doğru yapılmazsa, gıda güvenliğinden ve tarımda çevresel sürdürülebilirlikten bahsedilemez. Öte yandan, ekilebilir alanların yeryüzünde toplam kapsadığı alan ve su gereksinimleri dikkate alındığında, tarımsal yapıda alınan tüm kararların da sürdürülebilirlik açısından belirleyici önemi bulunmaktadır. Biraz önce bahsettiğim, gıda güvenliğini ve yaşamın sürdürülebilirliğini sağlayan unsurlar aslında bu ilişkinin iyi yönetilmesi ile doğrudan bağlantılıdır.

Kıymetli Misafirler,

Tarımın bir diğer önemli boyutu ise, kırsal kalkınma ve kırsal alanlarda dengeli bölgesel kalkınma ile ilgilidir. Tarım sektörünün istihdam yaratabilme kapasitesi, işletme ölçekleri, tarımsal destekleme politikaları, şehirleşmenin yaratabileceği sorunlar, bireysel ve bölgesel gelir dağılımı konuları kırsal kalkınmanın tarım sektörü ile olan ilişkisini tanımlayan faktörlerdir. AB Ortak Tarım Politikasının orta vadeli hareket planı dikkate alındığında da tarımsal destekleme politikaların büyük ölçüde kırsal kalkınma çerçevesine indirildiği gözlemlenmektedir. Kırsal kalkınma sürecinin, tarımsal sürdürülebilirliğe katkısını artırabilmesinin merkezinde ise tarım sektörüne ilişkin üretilen bilgi ve teknolojinin kırsal alanda kullanımı ve yaygınlaşması, özellikle gelişmekte olan piyasa ekonomileri açısından özel öneme sahiptir. İşte bu noktada eğitim ve inovasyonun teknoloji aktarımının, bilgi aktarımının, örgütlenme konusundaki önderlik ve tarımsal işletmelere yönelik yapısal dönüşümün sağlanabilmesinin, tarım ve sanayi entegrasyonunun güçlü bir şekilde gerçekleştirilmesine bağlı olduğunu düşünüyoruz.

AB mevzuatının neredeyse %50'sini oluşturan AB Ortak Tarım Politikası, biraz önce bahsettiğim tarım sürdürülebilirliği ve gıdanın güvenliği ve güvenilirliği anlayışıyla evrilmektedir. AB, Ortak Tarım Politikasının (OTP) başlangıcından itibaren günün ihtiyaçlarına uygun olarak yenilenmiş ve çeşitli reformlarla gelişmiştir. 2013 sonrası için, ürün çeşitlendirilmesinden, doğayı koruyan tarım tekniklerine kadar bir seri düzenleme ve reform ayakları öngörülmüştür. Özetle 2013'den sonra, OTP'de üretime bağımlı hiç destek kalmaması, bu tarihten sonra yalnızca kırsal kalkınma, doğrudan ödeme ve bir miktar piyasa ile ilişkili destek yapılması yönünde bir yönelim görülmektedir.

Bu noktada, OECD ülkeleri içinde gelişmekte olan piyasa ekonomilerini temsil yeteneği açısından Türkiye tarım sektörüne yönelik kısa bir değerlendirme yapmak isterim. Ama öncelikle, tarım sektörü ve özellikle gıda güvenliği bağlamında AB uyum sürecinden bahsetmek istiyorum.

AB ile yürüttüğümüz müzakere süreci tarım ve gıda güvenliği dahil bir çok alanda toplumun tüm kesimleri ve ekonominin tüm aktörleri açısından önem taşımaktadır. Bu bağlamda yürütülen çalışmalarla 12. Fasıll olan “Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı” müzakereye açılmıştır. Fasıll kapsamındaki düzenlemeler, gerek rekabet gücünün geliştirilmesi, gerekse tüketici sağlığı açısından büyük önem taşıdığından, TÜSİAD olarak bu çalışmaların en etkili uygulamayı mümkün kılacak şekilde gerçekleştirilmesine katkıda bulunmaya özel önem atfetmekteyiz.

Gıda güvenliği faslıının müzakerelere açılması aşamasında ülkemizdeki gıda işletmelerinin, AB müktesebatıyla uyumlu bir şekilde sınıflandırılması çalışması tamamlanmış ve işletmelerin AB hijyen kriterlerine uyum durumu ortaya konarak, modernizasyon süreci başlamıştır. Ticari boyutu itibarıyla değerlendirildiğinde, sektörde kaydedilen ve kaydedilecek tüm gelişmelerin, sadece AB ile ticaret yapmak için gerekli gıda güvenliği ve denetim sistemine sahip olunmasını değil üçüncü ülkelerle ticaret potansiyelini de olumlu yönde etkileyeceği açıktır.

Değerli konuklar,

Türkiye, 2012 yılı itibarıyla 75,6 milyon nüfusu, 1,4 Trilyon TL (790 milyar ABD Doları) GSYH’sı, 153 milyar ABD Doları ihracatı ile dünyanın en büyük 20 ekonomisi arasındadır. Tarımsal açıdan dünyanın yedinci büyük tarım ürünleri üreticisi ülkesidir. Tarım sektörü GSYH’da yüzde 7,9, istihdamda yüzde 24,6, ihracatta yüzde 3,5 (gıda ürünleri dahil yüzde 9,8) payı ile ekonomi içinde önemini korumaktadır.

Son dönemlerde, özellikle 10. Kalkınma Planı hazırlıkları çerçevesinde gerçekleştirilen çalışmalar, Türkiye tarım sektörünün güçlü yanları olarak ülkemizin tarım arazisi, işgücü, deniz ve iç su kaynakları, iklim ve coğrafi yapı, biyo-çeşitlilik açısından tarımsal üretimde yeterli varlığa sahip olması, küçük aile işletmeciliği, tarımda öğretim ve idari teşkilatlanmanın yaygınlığı, dış pazarlara yakınlığı, tarıma dayalı ve bağımlı sanayinin varlığı, geleneksel üretim kültürünün bulunması, belirli ürünlerde dünyada lider ülke olması olarak öngörmektedir.

Öte yandan, sektörün zayıf yönleri olarak da tarımsal alt yapının yetersizliği, doğal kaynakların etkin kullanılamaması ve yönetilememesi, yetersiz ve etkin olmayan örgütlenme, ürün değerlendirme ve pazarlamada eksiklik, tarımsal ürün piyasalarının etkinsizliği, bazı girdilerde dışa bağımlılık, sanayi ile entegrasyon/işbirliği düşüklüğü, üreticilerin eğitim seviyesinin düşük olması, eğitilmiş ara eleman eksikliği, verim ve kalite düşüklüğü olarak tespit edilmektedir.

Dünyadaki durum ve sizlerle biraz önce paylaştığım Türkiye koşulları incelendiğinde, gıda güvenliğinin sürdürülebilir bir şekilde iyileştirilebilmesi için en öncelikli konu, Türkiye’de tarımsal yapının verimliliğinin artırılması suretiyle, gıdaya erişimin fiziksel ve ekonomik olarak geliştirilmesi ve uluslararası rekabetçiliğin elde edilebilmesidir. Kendi kendine yeterliliğini koruyabilen bir tarım sektörü, sürdürülebilir bir gıda güvenliğini sağlamanın en önemli ön koşuludur. Bu çerçevede, tarımsal aktarım programlarının yanı sıra mevcut kaynakların etkili kullanımının sağlanması suretiyle yapısal sorunlarını aşmış, istikrarlı üretim sağlayan bir tarım sektörünün oluşturulması çalışmalarına odaklanılmalıdır.

Onuncu Kalkınma Planı döneminde tarımda ülke vizyonu; “Gıda güvenliğini ve gıda güvenilirliğini esas alan, bilimsel, güvenilir verilere ve ileri teknolojiye dayalı; örgütlülüğü ve verimliliği yüksek, etkinliği artırılmış bir yapıya sahip uluslararası rekabet gücü yüksek sürdürülebilir bir tarım sektörü” olarak belirlenmiştir.

İşte tam bu çerçeveden hareketle, TÜSİAD olarak önümüzdeki 3 yıl içerisinde, tarım ve tarıma dayalı sanayilerde, ülkemizin rekabet gücüne yönelik kapsamlı bir değerlendirme ortaya koyan bir destek rapor dizisi hazırlamayı planlamaktayız. Bu çalışma dizisinin bir yandan ülkemizin, AB Ortak Tarım Politikasına ve DTÖ normlarına uyumuna hizmet etmesini diğer yandan da ev sahipliğini yapacağımız 2015 G20-B20 zirvesinde bu alandaki özel sektör önceliklerini tespit etmeye hizmet etmesini amaçlamaktayız.

Değerli konuklar,

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı himayesinde, OECD Ekonomi ve Sanayi Danışma Komitesi işbirliği ile gerçekleştirmiş olduğumuz bu konferansın Gıda Güvenliği ve güvenilirliği başta olmak üzere, tarım ve tarıma dayalı sanayilerde sürdürülebilirlik anlayışının geliştirilmesi için gereken vizyon ve politika yaklaşımlarına katkıda bulunacağına inanıyorum.

Konferansın gerçekleştirilmesinde emeği geçen T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı yetkililerine ve OECD BIAC'ın kıymetli temsilcilerine sizlerin huzurunda TŰSİAD Yönetim Kurulu adına bir kez daha teşekkür eder, düşüncelerimize ışık tutmasını beklediğimiz panelistlerimize başarılar dilerim.